

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ: 447/75

Περί ασφαλείας των εν ταις οικοδομικαίς εργασίαις ασχολουμένων μισθωτών.
(ΦΕΚ 142/Α/17-07-75)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντες υπόψη:

- α) Τας διατάξεις του άρθρου 6 του από 25.8/5-9-1920 Β.Δ/τος «περί κωδικοποιήσεως των περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών διατάξεων».
 - β) Τας διατάξεις του άρθρου 28 του Ν.3239/1955, ως ετροποποιήθησαν και συνεπληρώθησαν διά των διατάξεων του άρθρου 9 του Ν.3755/57 και του άρθρου 1 του Ν.Δ.184/69.
 - γ) Τας διατάξεις του εδαφίου γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Β.Δ.868/1960 «περί Οργανισμού του Υπουργείου Εργασίας».
 - δ) Τας διατάξεις του Ν.Δ/τος 175/24-9-1973 «περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων», ως ετροποποιήθη και συνεπληρώθη διά του Ν.Δ/τος 267/1974 «περί τροποποιήσεως και συμπλήρωσεως της περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων Νομοθεσίας» (ΦΕΚ 2/1974 τ.Α').
 - ε) Τας διατάξεις του υπ' αριθ.396/8-10-1973 Π.Δ/τος «περί θέσεως εν ισχύι των διατάξεων του Ν.Δ/τος 175/1973 «περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων».
 - στ) Την από 23-4-75 γνωμοδότησιν του Ανωτάτου Υγειονομικού Συμβουλίου.
 - ζ) Την από 5-7-1973 γνωμοδότησιν του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας.
 - η) Την υπ' αριθ.342/1975 γνωμοδότησιν του Συμβουλίου Επικρατείας.
- Προτάσει του ημετέρου επί της Απασχολήσεως Υπουργού, απεφασίσαμεν:

Άρθρον 1

Επί εργασιών ανεγέρσεως, κατεδαφίσεως, επισκευής, διακοσμήσεως, χρωματισμού οικοδομών, ως και των εν αυταίς εκτελουμένων πάσης φύσεως μεταλλικών, μηχανουργικών, μηχανολογικών και ηλεκτροτεχνικών εργασιών, ο εργοδότης και ο εκπρόσωπος αυτού, υποχρεούνται εις την τήρησιν των διατάξεων του παρόντος, προς αποφυγήν ατυχημάτων των παρ' αυτοίς εργαζόμενων μισθωτών και παντός τρίτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

ΙΚΡΙΩΜΑΤΑ

Άρθρον 2

Χρησιμοποίησις ικριωμάτων.

1. Εις τας εν τω προηγουμένω άρθρω αναφερομένας εργασίας, εφ' όσον αύται δεν δύναται να εκτελεσθούν ακινδύνως εις ύψος άνω των δυο (2) μέτρων τη βοηθεία κλιμάκων ή άλλων μέσων, χρησιμοποιούνται υποχρεωτικώς ικριώματα, ών η εγκατάστασις, σύνθεσις και κατασκευή εν γένει τελεί πάντοτε υπό την επίβλεψιν του υπεύθυνου μηχανικού και άτινα δέον να πληρούν τας εις τα επόμενα άρθρα προβλεπομένας προϋποθέσεις ασφαλείας.
2. Της ενάρξεως και εκτελέσεως εργασίας επί ικριωμάτων δέον αν προηγείται βεβαίωσις εις διπλούν του υπεύθυνου μηχανικού του επιβλέποντος το υπό εκτέλεσιν έργον περί της συμφώνως προς άπαντας τους υπό των διατάξεων του παρόντος προβλεπόμενους όρους κατασκευής τούτων, υποβαλλόμενη προς το οικείον Τμήμα ή Γραφείον Εργασίας ή, όπου δεν υπάρχουν τοιαύτα, προς τας αρμοδίας αστυνομικάς αρχάς. Η μία των ως άνω βεβαιώσεων, δεόντως τεθεωρημένη, τηρείται εις τον τόπον εργασίας.
3. Απαγορεύεται η χρήσις ξυλίνων εξωτερικών ικριωμάτων εις οικοδομάς άνω των τριών (3) ορόφων. Εις τας περιπτώσεις ταύτας χρησιμοποιούνται μόνον μεταλλικά σωληνωτά ικριώματα.

Άρθρον 3.

Είδη ικριωμάτων.

1. Σταθερά ικριώματα, κατά την έννοιαν του παρόντος, είναι μεταλικά κατασκευαί (σωληνωτά) ή ξύλινοι τοιαύται, εξυπηρετουσαι τας, εις διάφορα ύψη, εκτελουμενας εργασίας, εκ των εν άρθρω 1 αναφερόμενων. Αι κατασκευαί αύται δέον να έχουν αντοχήν έναντι κραδασμών, και μετασχηματισμών, και να είναι άθραυστοι.
2. Κινητά ικριώματα νοούνται μεταλλικοί ή ξύλινοι οκρίβαντες (καβαλέτα), ύψους ενός (1) και, μέχρι το πολύ, τριών (3) μέτρων, χρησιμοποιούμενοι μόνον εις τας υπό του άρθρου 12 προβλεπομένας περιπτώσεις.
3. Ανηρτημένα ικριώματα νοούνται κινητά δάπεδα, κλωβοί, κάδοι, κάλαθοι και άλλα παρόμοια μέσα εξ ανθεκτικών υλικών, αναρτώμενα καταλλήλως εις σταθερά σημεία. Ταύτα χρησιμοποιούνται εις τας περιπτώσεις καθ'άς, κατά τον επιβλέποντα μηχανικόν, είναι αδύνατος ή απρόσφορος η χρήσις ετέρων ειδών ικριωμάτων.

Άρθρον 4.

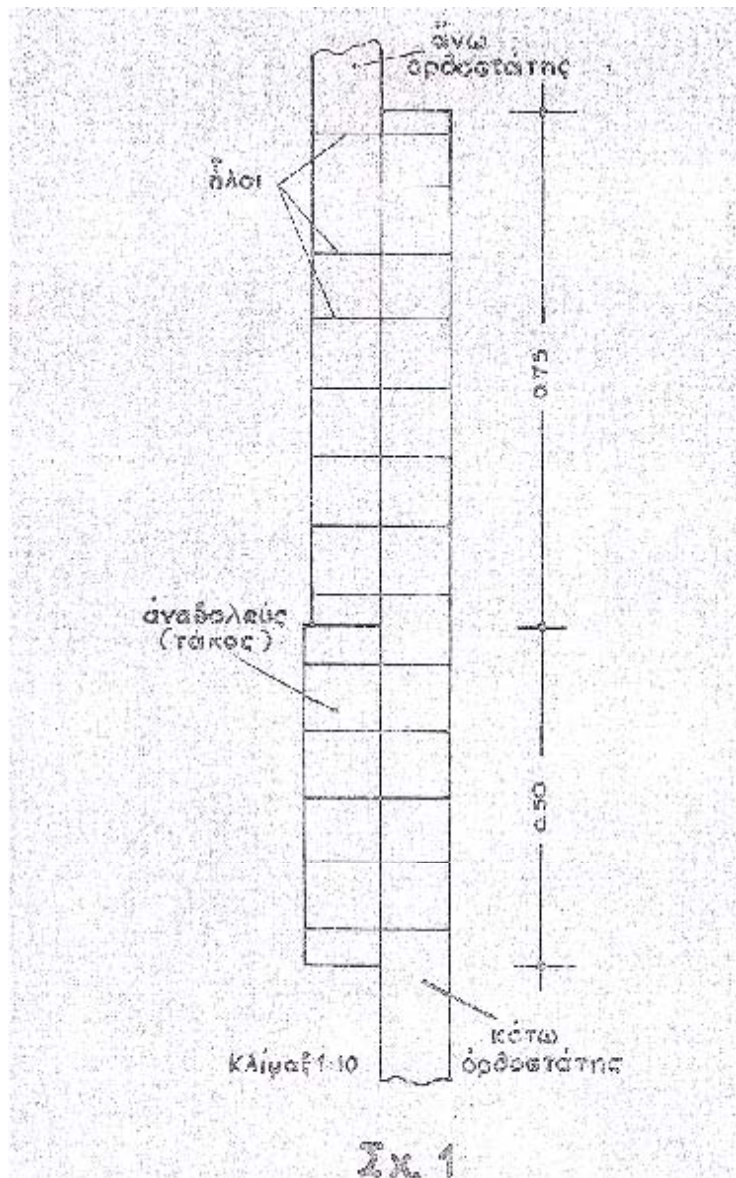
Ξύλινα σταθερά ικριώματα

1. Τα υλικά εξ ών συνίστανται τα ικριώματα δέον να είναι αρίστης ποιότητος, ανθεκτικά και επιμελώς συντετηρημένα, να προέρχονται εξ υγιούς ξύλου μακρών ινών, απηλλαγμένου εντελώς του φλοιού και κατά το δυνατόν, ρωγμών ή αρμών. Η βαφή και το στοκάρισμα των χρησιμοποιουμένων ξύλων απαγορεύεται.
2. Η συντήρησις των υλικών του ικριώματος ανατίθεται παρά του εργοδότη εις έμπειρον τεχνίτην.
3. Η κατασκευή των ξύλινων ικριωμάτων γίνεται παρ' ειδικών τεχνιτών ξυλουργών. Κατά την αποσύνθεσιν, η εξαγωγή των ήλων γίνεται μόνον αφού ευθυγραμμισθή το τυχόν καμφθέν άκρον του ήλου. Ο κατά την ήλωσιν τυχόν καμφθείς ήλος αφαιρείται αμέσως και χρησιμοποιείται έτερος ευθύγραμμος.

Άρθρον 5.

Ορθοστάται.

1. Τα σταθερά εξωτερικά ικριώματα δέον να συνίστανται εκ δυο σειρών ορθοστατών.
2. Οι ορθοστάται κατασκευάζονται εξ υγιούς ξύλου, μακρών ινών, τομής τετραγωνικής, απαγορευμένης της χρήσεως τετμημένων κατά μήκος (εσχισμένων) δοκών, δύναται δε να αποτελούνται εκ πλειόνων τεμαχίων.
3. Εις ύψη ικριωμάτων κάτω των δέκα (10) μέτρων δύναται να χρησιμοποιούνται ορθοστάται, ών η καθ' ύψος σύνδεσις γίνεται δια πλευρικής επαφής μήκους εβδομήκοντα πέντε εκατοστών (0,75)μ., της ενώσεως ενισχυμένης δι' αναβολέως (τάκου) μήκους πενήτηκοντα εκατοστών (0,50) μ. τουλάχιστον και τομής ίσης ή μεγαλυτερας του υψηλότερου ευρισκόμενου ορθοστάτου. Ο αναβολεύς προσηλoutai χαμηλότερον του άνω άκρου του κάτω ορθοστάτου. Επί του άνω άκρου του αναβολέως εφάπτεται το κάτω άκρον του άνω ορθοστάτου, ως τούτο εμφανίζεται εις το κατωτέρω των παρόντι υπ' αριθ. 1 σχεδιάγραμμα.



4. Αι τομαί των ορθοστατών, συναρτήσῃ του ὕψους και του αριθμοῦ αὐτῶν, δέον να εἶναι σύμφωνοι προς τας εν τῷ κατωτέρῳ πίνακι αναγραμμένας διαστάσεις, ἤτοι :

Συνολικον ὕψος ἑξ (6) μ. δέκα (10) μ.

Διαστ. τομῆς

Διαστ. Τομῆς

1ος ορθοστάτης οκτώ ἐπὶ οκτώ (8X8) δέκα ἐπὶ δέκα (10X10)

2ος ορθοστάτης οκτώ ἐπὶ οκτώ (8X8) οκτώ ἐπὶ οκτώ (8X8)

5. Η ἀπόστασις μεταξύ δυο διαδοχικῶν ορθοστατῶν δύνανται να εἶναι μέχρι τριῶν και ημίσεως (3,50) μ. (Σχ.2)

6. Οι ορθοστάται κλίνουν ελαφρώς προς το μέρος της οικοδομής και εδράζονται επί πεδίων συνισταμένων εκ μαδερίων εφ' ὧν προσαρμόζονται κατά τρόπον ὥστε ἡ ἐπ' αὐτῶν ολίσθησις νὰ εἶναι ἀδύνατος.

Ἄρθρον 6.

Εκάστη σειρά ορθοστατῶν δέον νὰ συνδέεται δι' ὀριζοντίων κατὰ τὸ δυνατόν καὶ παραλλήλων πρὸς τὰς ὤψεις τῆς οικοδομῆς ἐνιαίων τεμαχίων ξύλου (σανίδων), διαστάσεων δυο καὶ ἡμίσεως μέτρου ἐπὶ δώδεκα (2,5X0,12) ἑκατ. ἡλουμένων κάτωθεν ἀκριβῶς τῶν ἀναβολέων..

Ἄρθρον 7.

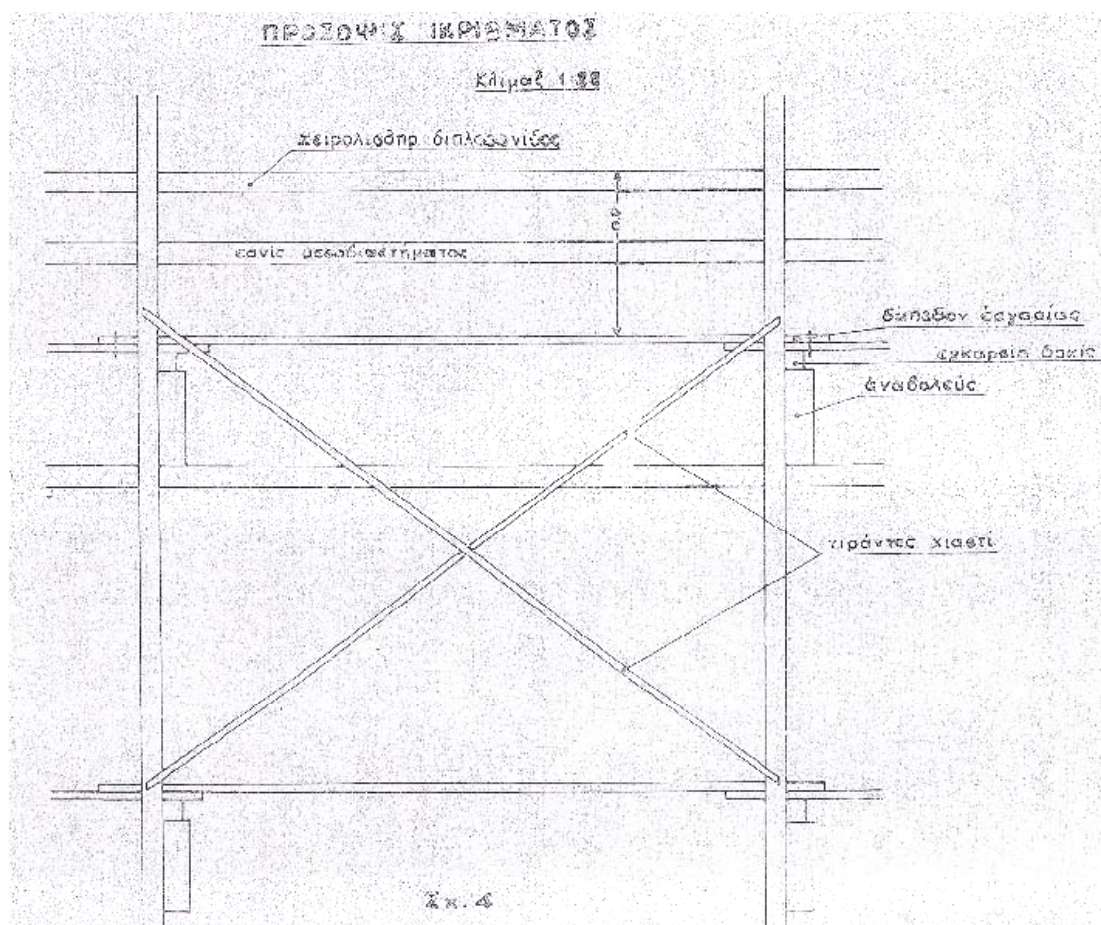
Εγκάρσιαι δοκίδες.

1. Αἱ εγκάρσιαι δοκίδες, αἱ χρησιμοποιούμεναι διὰ τὴν ἐδράσιν τοῦ δαπέδου ἐργασίας δέον νὰ συνίστανται ἐξ υγιοῦς ξύλου (πελεκητοῦ) αποτελούμενου ἐξ αὐτουσίου κορμοῦ (λατάκι) ἀνευ ρωγμῶν, ἀρμῶν καὶ ρόζων, καὶ νὰ μὴ φέρουν πολλὰς διατρήσεις ἡλώσεων προγενεστέρως χρήσεως.

Ἀπαγορεύεται ἡ χρησιμοποίησις ξύλου κατὰ μῆκος τετμημένου (εσχισμένου).

2. Αἱ ὡς ἄνω δοκίδες εδράζονται ἐπὶ ξυλίνων ἀναβολέων (τάκων) προσληλουμένων ἐπὶ τῶν ορθοστατῶν, ὧν ἡ διατομή δέον νὰ εἶναι μεγαλύτερα τῆς διατομῆς τῆς δοκίδος, τὸ δὲ μῆκος αὐτῶν οὐχὶ μικρότερον τῶν πενήκοντα ἑκατοστῶν (0,50) μ.

3. Ἡ τομὴ τῶν ὡς ἄνω δοκίδων διὰ τὴν στήριξιν τῶν δαπέδων ἐργασίας, δέον νὰ εἶναι διαστάσεων δέκα ἐπὶ δέκα (10X10) ἐκ. (Σχ. 2).



Άρθρον 8.
Αντηρίδες (τιράντες χιαστί).

Αι αντηρίδες (τιράντες χιαστί) συνίστανται εξ ενιαίου ξύλου (σανίδος) άνευ συνδέσεως, τομής τουλάχιστον δυο και ημίσεος επί δώδεκα (2,50X0,12) εκατ., τα άκρα αυτών προσηλουνται δια καταλλήλων ήλων επί των ορθοστατών όσον το δυνατόν πλησίον και άνωθεν της εδράσεως των εγκαρσίων δοκίδων χιαστί, άνευ προσηλώσεως των σημείων διασταυρώσεως αυτών.

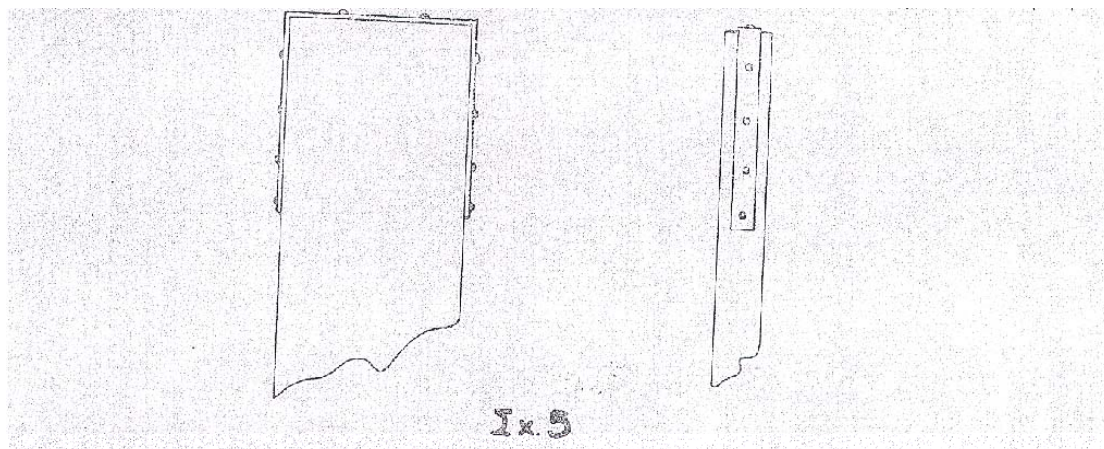
Αι αντηρίδες τοποθετούνται εξ άπαντα τα φατνώματα (Σχ. 4).

Άρθρον 9.
Δάπεδα ικριωμάτων.

Τα δάπεδα των ικριωμάτων, δέον να πληρούν τους κάτωθι όρους:

α. Να συνίστανται εκ τριών μαδερίων τουλάχιστον ελάχιστου πάχους πέντε εκ. (5) και συνολικού πλάτους τουλάχιστον εξήκοντα εκατοστών (0,60) μ. (Σχ. 2), απαγορευομένης της χρήσεως δυο ή πλειόνων επαλλήλων σειρών σανίδων εις την κατασκευήν δαπέδων ικριωμάτων.

β. Τα μαδέρια του δαπέδου να μη είναι πεπαλαιωμένα ουδέ να φέρουν ρωγμάς, ουδέ να ενισχύονται δια προσηλώσεως ελασμάτων (τσέρκια) ή και ξύλων (κλάπες) προς αντιμετώπισιν των υπαρχουσών τυχόν ρωγμών. Η προφύλαξις των άκρων των μαδερίων εκ της διανοίξεως των ινών ν' αντιμετωπίζεται δια πλευρικών οπλισμών εκ μεταλλικών ταινιών (Σχ. 5). Το στοκάρισμα και η βαφή των μαδερίων απαγορεύεται.

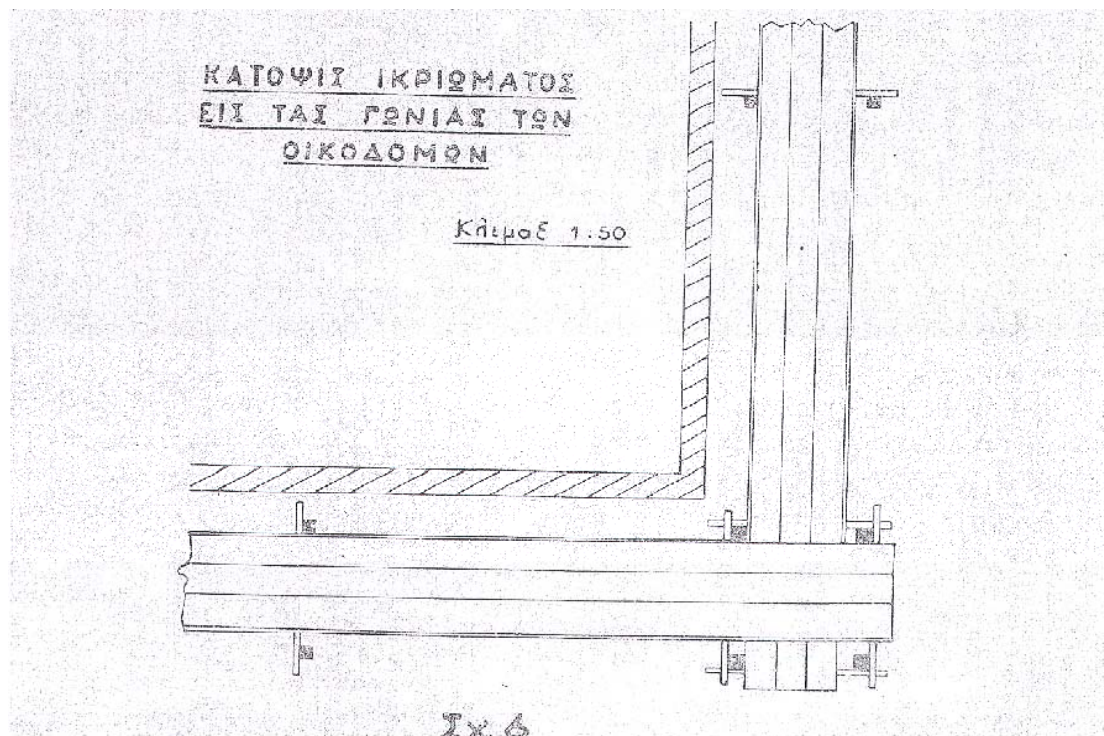


γ. Τα μαδέρια να διατάσσονται συμφώνως προς το ανωτέρω υπ' αριθ. 2 σχέδιον, να προσηλούνται μεταξύ των καταλλήλως προς αποφυγήν ολισθήσεως και να μην εξέχουν του σημείου εδράσεως περισσότερον των είκοσι εκατοστών (0,20)μ. (Σχ.4).

δ. Τα μαδέρια, του δαπέδου, ζεύγνυνται εκ των κάτω και καθέτως προς τον τοίχον δια ζευγμάτων (κλάπες) εις τρόπον, ώστε ο αναμοιόμορφος λυγισμός τούτων να είναι αδύνατος (σχ.2).

ε. Το μεταξύ του οικοδομήματος και του δαπέδου του ικριώματος υπάρχον κενόν να μην υπερβαίνει εις διάστασιν τα τεσσαράκοντα εκατοστά (0,40)μ.

στ. Εις τας γωνίας των οικοδομημάτων, όπου επιβάλλεται η προέκτασις των δαπέδων εργασίας, να τοποθετούνται δυο ορθοστάται κατά την διεύθυνσιν της διχοτόμου της γωνίας της οικοδομής, συνδεόμενοι δια δοκίδος ως χρησιμοποιούνται δια την έδρασιν δαπέδων εργασίας (Βλ. σχ. 6).



ζ. Τα δάπεδα εργασίας να φέρουν, εσωτερικώς και εξωτερικώς, κράσπεδον εκ σανίδος πλάτους δώδεκα εκατοστών (0,12)μ. (θωράκια) (Βλ. σχ. 2). Εις ύψος 0,90 μ. από του δαπέδου εργασίας και κατά την εξωτερικήν πλευράν του ικριώματος να τοποθετήται χειροληστήρ αποτελούμενο εκ διπλοσανίδος. Εις το μεσοδιάστημα μεταξύ δαπέδου και χειροληστήρος να τοποθετήται ετέρα σανίς παραλλήλως προς τον χειροληστήρα. Ήπαντα τα ανωτέρω τοποθετούνται και ηλουνται εσωτερικώς επί των ορθοστατών : (Σχ. 4).

η. Τα δάπεδα εργασίας να φορτίζονται αναλόγως της αντοχής αυτών. Απαγορεύεται η τοποθέτησις φορητών κλιμάκων και άλλων μέσων (κάσες καβαλέτα και παρομοίων) επί των ως άνω δαπέδων προς εκτέλεσιν εργασίας εις ύψος μεγαλύτερον του αναστήματος του εργάτου. Απαγορεύεται η εργασίας πλειονων των δυο (2) προσώπων επί δαπέδου περιλαμβανομένου μεταξύ δυο διαδοχικών ορθοστατών.

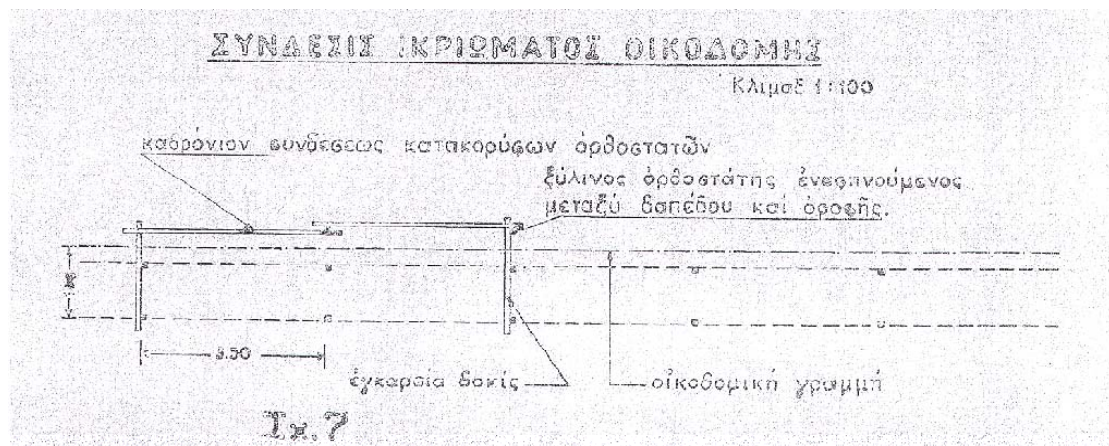
Άρθρον 10.

Σύνδεσις ικριωμάτων οικοδομής.

1. Προς επίτευξιν του αμετακινήτου του ικριώματος δέον να υφίσταται σύνδεσις τούτου μετά της οικοδομής δι' εγκαρσίων δοκίδων συνδεουσών τους ορθοστάτας του ικριώματος και εισερχόμενων εντός της οικοδομής, είτε δια των υπάρχόντων ανοιγμάτων, είτε δια των προς τον σκοπόν αυτόν διανοιγομενων οπών. Αι δοκίδες στερεούνται επί στοιχείων του φέροντος οργανισμού της οικοδομής δε περιβολής αυτών δια καδρονίων περιμετρικώς και στερεώσεως επ' αυτών της δοκίδος (κλειδί).

2. Εις τα σημεία ένθα εκ των περιστάσεων η κατά τα ανωτέρω σύνθεσις είναι κατασκευαστικώς δυσχερής, τοποθετούνται εις το εσωτερικόν της οικοδομής ξύλινοι ορθοστάται ενσφηνούμενοι μεταξύ δαπέδου και οροφής, επί των οποίων προσδένονται εγκάρσιαι δοκίες. Οι ως άνω ορθοστάται συνδέονται μεταξύ των, είτε δια καδρονίων, είτε δια σανίδων χιαστί.

Η ως άνω σύνδεσις δια μεν μικρού μήκους προσόψεις δέκα έξ (16,0) μ. δέον να περιλαμβάνη τουλάχιστον τεσσάρας ορθοστάτας συνδεόμενους ανά δυο (2), δια δε μεγαλύτερας εκτάσεως έργα κατά την κρίσιν του επιβλέποντος το έργον μηχανικού (βλ. σχ. 7).



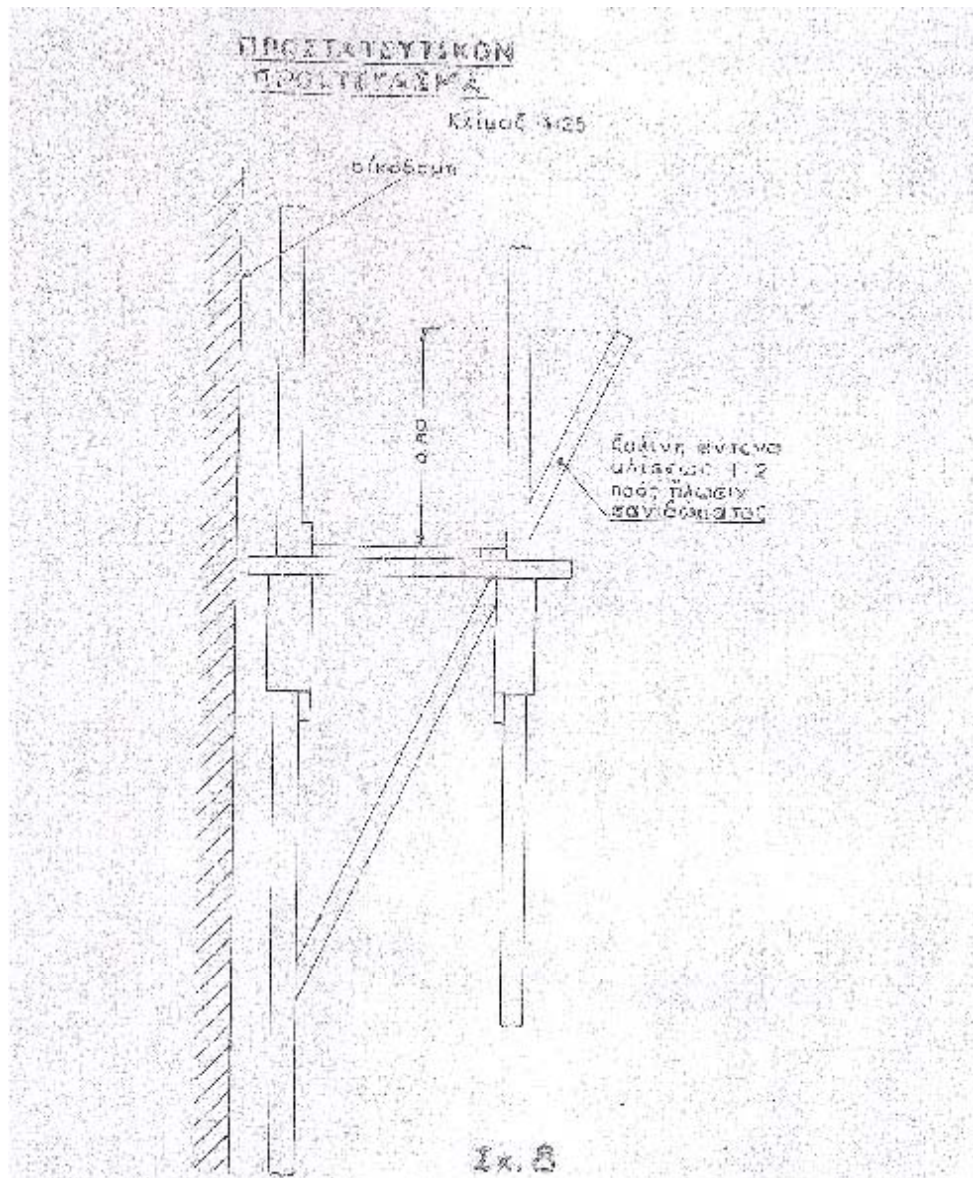
Ἀρθρον 11.

Προστατευτικόν προστέγασμα (σκάφη).

Εἰς τὸ ὕψος οροφῆς ἰσογείου καὶ τουλάχιστον εἰς ὕψος τριῶν καὶ ἡμίσεος (3,5) μ. ἀπὸ τοῦ πεζοδρομίου, τοποθετεῖται ἀπαραιτήτως προστατευτικόν προστέγασμα.

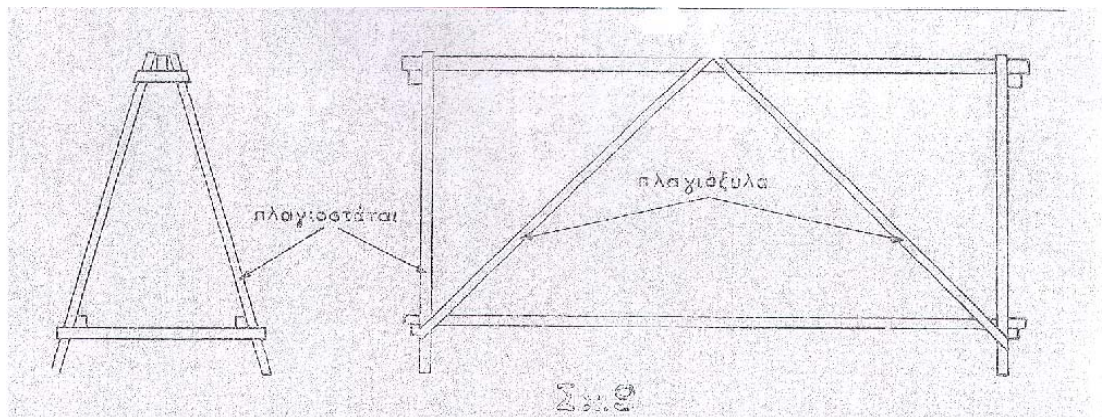
Τὸ προστέγασμα τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀριζόντιον ἀνθεκτικὸν σανίδωμα πλάτους ἴσου πρὸς τὰς ἰκρίωμάτων καὶ οὐχὶ μικρότερον τοῦ ἐνὸς μέτρου καὶ τριάκοντα ἑκατοστῶν (1,30) μ. ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἀνεξάρτητον τοῦ δαπέδου ἐργασίας καὶ ἐν συνεχείᾳ τοῦτου ἀπὸ ἕτερον τμήμα κεκλιμένον, κλίσεως ἐν πρὸς δυο (1:2) καὶ ὕψος ογδοήκοντα ἑκατοστῶν (0,80) μ. ἐπιτρέπεται τὸ ὀριζόντιον τμήμα τοῦ προστεγάσματος νὰ εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ δάπεδον ἐργασίας, ὅτε τὸ πλάτος τοῦτου εἶναι ἴσον πρὸς τὸ τοῦ ἰκριώματος.

Τὰ προστεγάσματα ταῦτα, σκοπὸν ἔχοντα τὴν προστασίαν τρίτων καὶ τῶν ἐργαζομένων, κατασκευάζονται καὶ εἰς ἐσωτερικὰς αὐλὰς ἢ τυχόν προσπελάσεις παρὰ τὰς μεσοτοιχίας, ἐφ' ὅσον προκύπτει κίνδυνος ατυχήματος διὰ τρίτους ἢ ρυπάνσεως τῶν γειτονικῶν οἰκοδομῶν (σχ. 8).

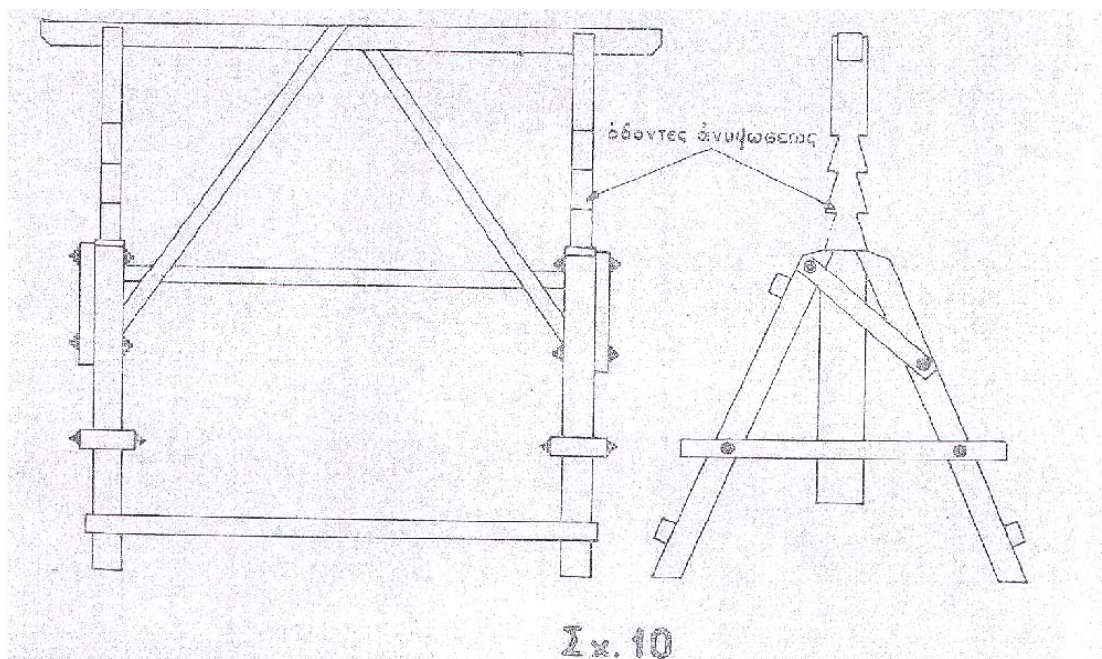


Άρθρον 12.
Κινητά ικρίωματα.

1. Τα κινητά ικρίωματα χρησιμοποιούνται εις τας εντός των χώρων των οικοδομών εργασίας επιχρίσματος (σοφατίσματος), ελαιοχρωματισμού εσωτερικών ηλεκτρικών, μηχανολογικών εγκαταστάσεων και παρομοίας φύσεως κατασκευάς. Εξωτερικώς χρησιμοποιούνται δι' ύψος μέχρι τριών (3,00)μ. προκειμένου περί των αυτών ως άνω εργασιών.
2. Οι αποτελούντες ταύτα οκρίβαντες (καβαλέτα) συνίστανται εξ οριζοντίας δοκού τομής τουλάχιστον οκτώ επί οκτώ (8X8), αναλόγως της προβλεπόμενης φορτίσεως, στηριζόμενου επί δυο πλαγιστών (ποδών) ανά έκαστον άκρον. Η σταθερότης (μη μετασχηματισμός) των πλαγιοστατών ανά δυο εξασφαλίζεται δι' οριζοντίων διαζευγμάτων, η δε της οριζοντίας δοκού μετά των πλαγιοστατών εξασφαλίζεται δι' αντρεισμάτων (πλαγιοξύλων) προσηλωμένων επί του μέσου της οριζοντίας δοκού και επί των κάτω άκρων των πλαγιοστατών (βλ. σχ. 9).



3. Τα αποτελούντα το δάπεδον του κινητού κριώματος (μαδέρια) δεν επιτρέπεται να εξέχουν κατά τα άκρα εκ της οριζοντίας δοκού του οκρίβαντος περισσότερον των δέκα εκατοστών (0,10)μ., ουδέ ολιγώτερον πέντε εκατοστών (0,05) μ.
4. Απαγορεύεται η επί των δαπέδων των κινητών κριωμάτων στήριξις φορητών κλιμάκων ή άλλων προχείρων μέσων δι' επίτευξιν ύψους ανωτέρου του αναστήματος του εργάτου.
5. Η χρησιμοποίησις μηχανικών οκρίβάντων είναι δυνατή εφ' όσον δύνανται να ανυψώνται από ένα (1,0) μέχρι τριών (3,0) μ. δι' ενδεδειγμένου μηχανισμού, εξασφαλίζοντος την σταθερότητα της ανυψώσεως εις ωρισμένην θέσιν δι' ανασταλτικής κροτάλης (καστάνιας) (βλ. σχ. 10).

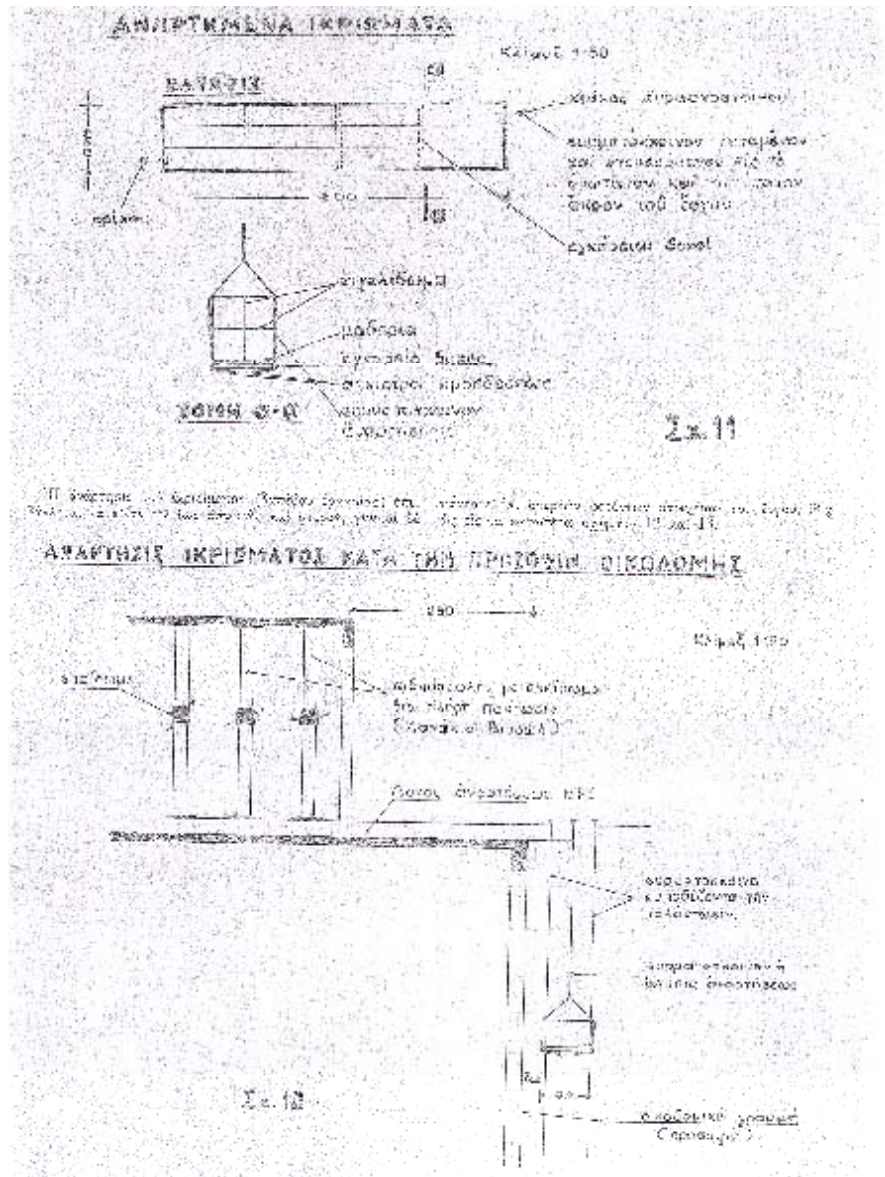


Άρθρον 13.

Ανηρητμένα κριώματα (κατακορύφου κινήσεως).

1. Ως ανηρητμένα κριώματα νοούνται δάπεδα εργασίας, διαστάσεων μέχρι τεσσάρων μέτρων επί εβδομήκοντα εκατοστών (4.00X0,70) μ. εν κατόψει, κατασκευασμένα εξ υγιούς και δοκίμου υλικού (μαδέρια, σιδηρά ελάσματα κ.λπ.) και καταλλήλως προσηρμοσμένα μεταξύ των δι' ήλώσεως ή και κοχλιώσεως επί εγκαρσίων δοκών.
2. Απαγορεύεται η χρήσις ανηρητμένων κριωμάτων μη κινουμένων (ανυψουμένων ή καταβιβαζομενων) δια μηχανικού μέσου (πολύσπαστα, τροχαλίοι κ.λπ.).

3. Απαγορεύεται η χρήση βαρούλκου (μαγγάνι) ευρισκόμενου εκτός του δαπέδου εργασίας.
4. Η χρήση του ανυψωτικού μηχανισμού (χειροκινήτου) γίνεται υπό των ιδίων των εργαζομένων επί του δαπέδου εργασίας.
5. Η σύνδεσις των δαπέδων εργασίας επί των συρματόσχοινων αλύσεων και λοιπών μέσων αναρτήσεως εξασφαλίζεται απολύτως δια προσδέσεως (προσηλώσεως) αγκίστρων υπό το δάπεδον εργασίας, γίνεται εις τρία επ' ευθείας σημεία κατά μήκος του δαπέδου και κατά τρόπον μειονντα την δυνατότητα ανατροπής των δαπέδων εργασίας.
6. Η εξασφάλισις του δαπέδου εργασίας έναντι ταλαντώσεως, οριζοντίου μετακινήσεως ή και ανατροπής γίνεται επί ενός ή δυο τεταμένων συρματοσχοίνων Φ1/2 τουλάχιστον δια κρίκων ως εις το σχήμα 11.



ΑΝΑΡΤΗΣΙΣ ΙΚΡΙΜΑΤΟΣ ΕΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΝ ΦΩΤΑΓΕΟΥ

ΦΩΤΑΓΕΟΥΣ

ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ
ΠΡΟΤΥΠΟ ΜΕ Ν. Ρ. Ι. ή Ο

ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΙΣ ΑΝΩ ΕΙΣ ΕΙΝ
ΠΡΟΣΑΡΜΕΣΟΝΤΑΙ ΠΡΟΑΡΧΑΙ
ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΤΟΣΧΟΝΤΑ Η
ΑΙΛΛΑΓΕΙΣ ΑΝΑΡΤΗΣΕΩΣ

Σ. 13

Άρθρον 14.
Κεκλιμένα επίπεδα.

1. Η ανάβασις εις τα υψηλότερα δάπεδα των ικριωμάτων ως και εν γένει δάπεδα εργασίας, εφ' όσον δεν υπάρχουν εσωτερικαί ή άλλαι σταθεραί κλίμακες, γίνεται μέσω κεκλιμένων επιπέδων, ών η κλίσις επί του επιπέδου του ορίζοντος δεν δύναται να υπερβαίνη τας τριάκοντα μοίρας (30^0).
2. Τα κεκλιμένα επίπεδα συνίστανται, κατά μήκος μεν εκ πλειόνων μαδερίων κειμένων του ενός επί της προεκτάσεως του ετέρου και τα οποία συνενούνται επί εγκαρσίων δοκίδων εδραζομενων επί αναλόγων ορθοστατών, κατά πλάτος δε, εκ τριών τουλάχιστον μαδερίων δια ολικόν ύψος αναβάσεως μέχρις επτά (7,0)μέτρων.
- Πέραν του ύψους τούτου το κεκλιμένον επίπεδον αποτελείται εκ τεσσάρων τουλάχιστον μαδερίων. Τα μαδέρια ταύτα δέον να φέρουν επί της ως άνω επιφανείας αυτών παραλλήλως και ανά τριάκοντα πέντε εκατοστά (0,35) μ. βαθμίδας αποτελουμένας εξ ενιαίου ξύλου, διατάσεων τεσσάρων (4) εκ. πλάτους, δυο και ημίσεως (2,5)εκ. πάχους και μήκους ίσου προς το πλάτος του κεκλιμένου επιπέδου.
- Αι βαθμίδες αύται αποτελούν συγχρόνως και τα ζεύγματα των μαδερίων (κλάπες), αντικαθίστανται δε όταν, λόγω χρήσεως, η εγκαρσία τομή αυτών εις οιονδήποτε κατά μήκος σημειον των βαθμίδων μειωθή κατά το εν τρίτον ($1/3$).
3. Τα επί του κεκλιμένου επιπέδου μαδέρια μήκους τριών έως τεσσάρων (3-4) μέτρων και πάχους τουλάχιστον πέντε (0,05) εκ. εδράζονται επί δυο ορθοστατών μέσω εγκαρσίων

δοκίδων. Μαδέρια μήκους πέντε έως έξ (5-6) μ. εδράζονται ως ανωτέρω, επί πλέον δε και επί τρίτου ορθοστάτου τοποθετουμένου ει το μέσον της αποστάσεως των δυο ετέρων ορθοστατών.

4. Όταν το μήκος του κεκλιμένου επιπέδου υπερβαίνει τα δώδεκα (12) μέτρα, ως και καθ' εκάστην αλλαγίν κατευθύνσεως τούτου, κατασκευάζεται αναπαυτήριον (πλατύσκαλον), αποτελούμενον εξ οριζοντίου και ανθεκτικού δαπέδου και πλάτους τεσσάρων (4) τουλάχιστον μαδερίων.

5. Τα κεκλιμένα επίπεδα καθ' όλον το μήκος και εκατέρωθεν αυτών δέον να φέρουν χειρολησθήρας ως αι των ικριωμάτων.

Άρθρον 15.

Φορηταί κλίμακες.

1. Φορηταί κλίμακες χρησιμοποιούνται μόνον εις ελαφράς εργασίας και εν γένει εις σημεία εις τα οποία η δια των λουπών μέσων εκτέλεσις είναι τεχνικώς αδύνατος.

Οι ορθοστάται των κλιμάκων κατασκευάζονται εκ σκληρού, ελαφρού και καλώς διατετηρημένου (υγιούς) ξύλου αρκούντως ανθεκτικού εις κάμπιν ώστε να αποφεύγεται ο υπερβολικός λυγισμός κατά την επ' αυτών άνοδον του μισθωτού.

Πάσα επεξεργασία των ξυλίνων μερών της κλίμακος (στοκάρισμα, ελαιοχρωματισμός) απαγορεύεται.

Η σύνδεσις των ορθοστατών μετά των βαθμίδων γίνεται δι' εισαγωγής αυτών εντός αντιστοιχών οπών ηνεωγμένων επί των ορθοστατών (χωνευταί), και ουχί δι' ηλώσεως.

Η μη διαφυγή τούτων εξασφαλίζεται δια τας άνω των τριών (3) μέτρων κλίμακας δια μεταλλικών μεσοζευγμάτων (τιραντών) εφαρμοζόμενων κατά διαστήματα δυο (2) μέτρων.

Αμφότερα τα άκρα της κλίμακος φέρουν μεσοζεύγματα. Η μεταξύ των βαθμίδων απόστασις είναι πάντοτε σταθερά και κυμαίνεται μεταξύ είκοσι πέντε (0,25) και τριάκοντα (0,30) εκατοστών.

Οι ορθοστάται κλιμάκων άνω των τριών (3.00) μ. συγκλίνουν ελαφρώς προς το άνω μέρος και έχουν κατά το δυνατόν μεγαλυτέραν εγκάρσιαν διατομήν κατά την βάση, εφοδιάζονται δε εις τα κάτω άκρα δια καταλλήλων πεδίων αναλόγων του εδάφους εφ' ου στηρίζονται.

Απαγορεύεται η υποστήριξις της βάσεως των κλιμάκων δια τεμαχίων πλίνθων, ξύλων κ.λπ. επιτρεπόμενης της δι' ειδικών ξυλίνων σφηνών υποστηρίξεως τούτων.

2. Εις περίπτωσιν χρήσεως κλίμακος εν γένει επί οδού ή εις διάδρομον, προς εξασφάλισιν της σταθερότητος ταύτης, παρίσταται υποχρεωτικώς παρά τους πόδας της κλίμακος και έτερος μισθωτός, συγκρατών ταύτην.

Κατά, την χρησιμοποίησιν κλιμάκων απλών προς άνοδον εις στέγας, μεσοδώματα κ.λπ. τα άνω άκρα των κλιμάκων εξέχουν τουλάχιστον ογδοήκοντα εκατοστά (0,80) μ. της στέγης ή μεσοδώματος.

3. Αι χρησιμοποιούμεναι κλίμακες δι' εργασίαν οροφής αποτελούνται εκ δυο σκελών συνδεδεμένων εις το άνω μέρος δι' αρθρώσεως επιτρεπούσης την περί οριζόντιον άξονα στροφήν αυτών.

Τα δυο κινητά σκέλη συνδέονται δια μεσοζευγμάτων (τιραντών).

4. Απαγορεύεται η χρησιμοποίησιν απλών φορητών κλιμάκων μήκους ανωτέρου των έξ (6.0) μ. ως και η συνένωσις δυο ή περισσοτέρων κλιμάκων μικροτέρων προς σύνθεσιν κλίμακος μεγαλυτέρου μήκους.

5. Δια τας εργασίας, αίτινες απαιτούν κλίμακας μεγαλυτέρας των έξι (6.0) μ. επιβάλλεται η χρησιμοποίησις συνθέτων κλιμάκων (ολισθαίνουσαι, αρθρωταί, μηχανικαί) επιφυλασσομένης της ισχύος των διατάξεων του από 22.12.33 Δ/τος «περί ασφαλείας εργατών και υπαλλήλων εργαζομένων επί φορητών κλιμάκων».

Απαγορεύεται η εργασία επί κλίμακος άνω των έξ (6.0) μ. άνευ ενδεδειγμένης ζώνης ασφαλείας παρεχόμενης παρά του εργοδότη.

Προκειμένου περί εξυπηρετήσεως δαπέδου, μεσοδώματος ή στέγης άνω των έξ (6) μέτρων, δύναται να χρησιμοποιηθούν φορηταί κλίμακες αναλόγου ύψους, εφ' όσον καθηλούνται ή προσδένονται κατ' αμφότερα τα άκρα επί στερών σημείων και έχουνσι ξύλινον χειρολησθήρα.

Άρθρον 16.

Μεταλλικά ικρίώματα.

1. Εις τα μεταλλικά ικρίώματα μόνον τα δάπεδα εργασίας δύναται να αποτελώνται από ξύλινα μαδέρια πλάτους τουλάχιστον εξήκοντα εκατοστών (0,60)μ.
Τα μεταλλικά ικρίώματα κατασκευάζονται εκ δυο σειρών ορθοστατών (κολώνες) παραλλήλων προς τας όψεις (τοιίχους) των οικοδομών και εις απόστασιν από αλλήλων ουχί μεγαλυτέραν του ενός μέτρου και δέκα εκατοστών (1,10)μ. η δε πλησιεστέρα προς τον τοίχον σειρά απέχει τούτου κατ'άνωτατον οριον μέχρι δέκα πέντε εκατοστά (0,15)μ.
2. Απαγορεύεται η στήριξις των ικριωμάτων εις εξωτερικούς τοίχους ή εις άλλα επισφαλή σημεία της οικοδομής (κορνίζας, κιγκλιδώματα), ως και η χρήσις τρυποξύλων δια την στήριξιν δαπέδων εργασίας.
3. Η σύνδεσις των δυο παραλλήλων σειρών ορθοστατών γίνεται δια σιδηρών τεμαχίων, εφ'ών στηρίζονται και τα δάπεδα εργασίας, εφ' όσον επιτρέπει τούτο η υψομετρική τοποθέτησις των . Τα ικρίώματα εξασφαλίζονται από οριζόντιου μετακινήσεως, δια συνδέσεως των δια τεμαχίων εκ του αυτού υλικού, διερχόμενων δια θυρών ή παραθύρων και εδραζομένων επί μεταλλικών υποστυλωμάτων εντός των χώρων της οικοδομής (δωματίων), άτινα, υποστηλώματα , στερεούνται επί των δαπέδων και οροφής των χώρων (σφήνωσις), ή επί άλλων καταλλήλων σταθερών τμημάτων της οικοδομής (υποστηλώματα σκυροδέματος κ.λπ.).
4. Άπαντα τα ικρίώματα, εκτός των (χιαστί) αντιανεμίων συνδέσμων να φέρουν δυο μεταλλικούς χειρολισθήρας μέχρις ύψους ενός (1.00) μέτρου, από του δαπέδου εργασίας.
5. Τα ικρίώματα επί των προσόψεων των οικοδομών (οδών ή και άλλων εσωτερικών αυλών), καλύπτονται καθ' όλην αυτών την επιφάνειαν, δια καταλλήλου υφάσματος δια την προστασίαν τρίτων.
6. Εις το ύψος της οροφής ισογείου κατασκευάζεται προστατευτικον προστέγασμα (σκάφη), εκ στερών σανιδωμάτων, εδραζόμενον επί του ικριώματος.
7. Τα εσωτερικά ικρίώματα προς κατασκευήν επιχρισμάτων, κατασκευάζονται επίσης εκ μεταλλικών ή και ξυλίνων τετραπόδων οκριβάντων (καβαλέτα), εφ'ών εδράζονται τα δάπεδα εργασίας.
8. Οι κατακόρυφοι ορθοστάται (λατάκια), εις τα ικρίώματα, προς κατασκευήν ξυλοτύπων σκυροδέματος και εφ' όσον το ύψος των ξυλοτύπων υπερβαίνει τα πέντε μέτρα και πενήκοντα εκατοστά (5,50) μέτρου, ή το ελεύθερον άνοιγμα των φατνωμάτων (δοκών ή και πλακών) υπερβαίνει τα έξ (6.0) μέτρα, είναι μεταλλικοί.
Η χρήσις ξυλίνων ορθοστατών, εκ ξυλείας ηλεγμένης αντοχής, επιτρέπεται μόνο κατόπιν στατικού υπολογισμού των ξυλοτύπων, υπό του επιβλέποντος μηχανικού.
9. Τα χρησιμοποιούμενα μεταλλικά ικρίώματα συναρμολογούνται συμφώνως προς τας προδιαγραφάς, οδηγίας και υποδείξεις του οικείου Εργοστασίου κατασκευής αυτών.
Οι τύποι των χρησιμοποιουμένων μεταλλικών ικριωμάτων, δέον να είναι εγκεκριμένοι, όσον αφορά εις την αντοχήν και την σύνθεσιν, παρά της αρμοδίας υπηρεσίας του Υπουργείου Βιομηχανίας.
Αι διατάξεις περί ξυλίνων ικριωμάτων , όσον αφορά εις την ασφάλειαν των εργαζομένων, των τρίτων ή και αυτής ταύτης της στηρίξεως και συνθέσεως των, ισχύουν και δια τα μεταλλικά ικρίώματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ανυψωτικά μηχανήματα οικοδομικών εργασιών.

Άρθρον 17.

1. Η ανύψωσις των διαφόρων οικοδομικών υλικών πέραν του ύψος πλακός Α' ορόφου πέντε (5.00) μ. ενεργείται δι' ανυψωτικών μηχανημάτων μηχανοκινήτων ή χειροκινήτων.
Εν πάση περιπτώσει, οσάκις μεταφέρονται οικοδομικά υλικά δια των χειρών, το βάρος τούτων δεν δύναται να υπερβαίνει τα πενήκοντα (50) χιλιόγραμμα.
2. Χειροκίνητα μηχανήματα είναι :
Το βαρούλκον , έχον τα κάτωθι μέρη:
α. Τύμπανον.

Το τύμπανον του βαρούλκου είναι απολύτως εξησφαλισμένον εναντίον πάσης ενδεχόμενης αντιστροφού περιστροφής αυτού επί του άξονος, δι' ενδεδειγμένων πλευρικών συνδέσμων.

Ο άξων αποτελείται εκ σιδηράς ράβδου τομής τετραγωνικής.

β. Σχοινία.

Τα εκάστοτε χρησιμοποιούμενα σχοινία δέον να είναι επαρκούς αντοχής, καλώς διατετηρημένα, ενιαία και άνευ κόμβων.

Τα συρματόσχοινα, εκτός των ανωτέρω λιπαίνονται περιοδικώς προς αποφυγήν οξειδώσεως.

Τα σχοινία προσδένονται στερεώς επί του τύμπανου, το δε μήκος αυτών είναι ικανόν ώστε το τύμπανον να περιβάλλεται εισέτι δια τριών τουλάχιστον σπειρών εις περίπτωσιν πλήρους και μέχρι του εδάφους ανελίζεως του σχοινίου.

Η πρόσδεσις του αγκίστρου επί του σχοινίου γίνεται δι' ειδικού κόμβου αποκλείοντος την χαλάρωσιν της αναρτήσεως.

γ. Κιβώτια, δίκτυα και κάδοι ανυψώσεως.

Η ανύψωσις λίθων, πλίνθων και λοιπών υλικών μικρών διαστάσεων πραγματοποιείται είτε δια καταλλήλου δικτύου (σαμπάνι) ελεγχομένου καθημερινώς, είτε δια ξυλίνου και ανθεκτικού κιβωτίου, ενισχυμένου εις τα καίρια σημεία και δια ταινίας εκ σιδηρού ελάσματος.

Οι κάδοι ανυψώσεως ημίρρευστων υλικών αποτελούνται εκ κυλινδρικού δοχείου εκ σιδηρού ελάσματος πάχους τουλάχιστον πέντε (0,005) χιλιοστών του μέτρου μετ' ενδιαμέσου ενισχυτικής στεφάνης.

Απαγορεύεται η χρήσις άλλων προχείρων δοχείων, ως δοχείων πετρελαίου, χρωμάτων και άλλων επισφαλούς αντοχής.

δ. Μεσόδωμα βαρούλκου:

Το βαρούλκον εγκαθίσταται δι' οριζοντίου πλαισίου σχήματος ορθογωνίου παραλληλογράμμου, συνισταμένου εκ τεσσάρων (4) δοκών τομής τουλάχιστον δέκα επί δέκα (10X10) εκ. Αι κορυφαί των γωνιών του πλαισίου τούτου εδράζονται επί τεσσάρων ορθοστατών δι' αναβολέων (τάκων) συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 του παρόντος, συμμετρικώς δε επί του πλαισίου τούτου και καθέτως προς τον τοίχον της οικοδομής κοχλιούνται έτεραι δυο δοκοί, τομής τουλάχιστον δώδεκα επί δώδεκα (12X12) εκ. εφ' ών εδράζονται τα ικρία του βαρούλκου.

Έμπροσθεν και όπισθεν του βαρούλκου κατασκευάζεται κανονικόν ικρίωμα μετά προστατευτικών κιγκλιδωμάτων.

ε. Χειρισμός βαρούλκου.

Η ανάρτησις των κάδων και των λοιπών εξαρτημάτων ανυψώσεως επί του αγκίστρου εκτελείται μετά της προσηκούσης επιμέλειας εις τρόπον ώστε η αντίστοιχος λαβή να εφαρμόζεται καλώς εντός του αγκίστρου.

Τα χείλη των ανηρτημένων κάδων κ.λπ. είναι οριζόντια.

Το φορτίον δεν επιτρέπεται να εξικνείται μέχρι των χειλέων.

Η περιστροφή του τύμπανου διενεργείται υπό δυο μισθωτών, εις περίπτωσιν δε καθ' ήν τούτο είναι μεταλλικον φέρει και ανασταλτικήν κροτάλην (όνυχα).

Απαγορεύεται η κάτωθεν των αναβιβαζομενων φορτίων παραμονή οιουδήποτε προσώπου, ο δε εκφωνών τα σήματα, ευρίσκεται εις μικράν απόστασιν και εκτός του πλαισίου της βάσεως.

Άρθρον 18.

Μηχανήματα χρησιμοποιούμενα εις τας οικοδομάς.

Α. Ανυψωτικά μηχανήματα.

1. Ο χειρισμός ανυψωτικών μηχανημάτων υλικών, ως π.χ. μεγάλων γερανών, (ηλεκτροκινήτων) ή μικρών βενζινοκίνητων γερανών εγκαθισταμένων εις δάπεδα ορόφων, των οποίων το συρματόσχοινον το ανυψούν τον κάδον είναι ελεύθερον, ως και ο χειρισμός ανυψωτικών μηχανημάτων των οποίων ο κάδος κινείται επί τροχιών, γίνεται απαραίτητως υπό ατόμου έχοντος προς τούτο σχετικήν εμπειρίαν ή άδειαν, εφ' όσον προβλέπεται τοιαύτη υπό των κειμένων διατάξεων.

2. Ο χειριστής, κατά την διάρκειαν της λειτουργίας του μηχανήματος ευρίσκεται εις θέσιν εκ της οποίας έχει πλήρη ορατότητα και εποπτείαν φορτώσεως και εκφορτώσεως των υλικών εκ

των κάδων ως και της όλης διαδρομής του κάδου κατά την ανύψωσιν ή και της οριζόντιου μεταφοράς, εις περίπτωσιν μεγάλων γερανών.

3. Εις τας τροχιάς των κάδων τίθεται προστατευτικον παραπέτασμα καταλλήλου διατάξεως και σχήματος εις τας θέσεις φορτώσεως και εκφορτώσεως και εις παν προσπελάσιμον σημειον, εμποδίζον την προσέγγισιν και επαφήν δια των χειρών.

4. Ο χώρος λειτουργίας των πάσης φύσεως ανυψωτικών μηχανημάτων απομονούται δια καταλλήλων περιφραγμάτων, ούτως ώστε να καθίσταται αδύνατος η διέλευσις και κινήσις προσώπων ασχέτων προς την εκτελουμένην εργασίαν. Οι εκτελούντες την φόρτωσιν απομακρύνονται του κάδου κατά την ανύψωσιν τούτου, φέρουν δε απαραίτητως κράνη ασφαλείας.

5. Τα συρματοσχοινα γερανών και αι τροχιαί, τοποθετούνται εις σημεία απέχοντα ηλεκτροφόρων αγωγών τουλάχιστον κατά δυο και ήμισυ (2.50) μέτρα. Εις περίπτωσιν καθ' ήν είναι απαραίτητος η τοποθέτησις των ηλεκτροφόρων αγωγών εγγύτερον, κατασκευάζεται ξύλινον διαχωριστικον παραπέτασμα, μη εφαιπτόμενον των αγωγών προς εξασφάλισιν της μονώσεως τούτων.

6. Ειδική πρόνοια λαμβάνεται δια την καλήν στήριξιν των μικρών γερανών των τοποθετούμενων επί των πλακών των ορόφων, δια της τοποθετήσεως αντιβάρου ικανού και αναλόγου προς το ανυψούμενον βάρος ή και της αγκυρώσεως τούτων, εξασφαλίζουσης το αμετακίνητον προς οιανδήποτε κατεύθυνσιν.

7. Η προσδεσις του ανυψούμενου κάδου επί του αγκίστρου του γερανού εκτελείται δι' αλύσεως ή συρματοσχοίνου, απαγορευομένης της χρήσεως κεκαμμένης σιδηράς ράβδου.

8. Ο έλεγχος των μεγάλων γερανών ενεργείται άπαξ του έτους τουλάχιστον και δη προ της ενάρξεως των εργασιών. Ενεργείται επίσης έλεγχος αντοχής των συρματοσχοινων δια δοκιμαστικής φορτίσεως αυτών με πρόσθετον βάρος πενήνκοντα επί τοις εκατόν (50%) αντιστοιχούν εις την μεγίστην ανυψωτικήν ικανότητα αυτού.

Ο έλεγχος των μικρών γερανών εκτελείται προ της χρήσεώς των και κατά την έναρξιν του προς εκτέλεσιν έργου.

Β. Αναμικτήρες.

Ο χειρισμός μηχανικών αναμικτήρων σκυροδεμάτων, κονιαμάτων κ.λπ. διενεργείται υπό ατόμων εχόντων σχετικήν εμπειρίαν, ο δε χώρος, εις όν είναι εγκατεστημένοι, περιβάλλεται υπό προστατευτικών κιγκλιδωμάτων. Η καλή λειτουργία των ως άνω μηχανημάτων, ελέγχεται προσηκόντως προ της ενάρξεως οιασδήποτε εργασίας.

Γ. Προωθητικά μηχανήματα - Εκσκαφείς - Αεροσυμπιεσταί.

Η κατάσταση και η λειτουργία των μηχανημάτων τούτων ελέγχονται προσηκόντως προ της ενάρξεως εργασίας, ο χειρισμός δε τούτων διενεργείται το μεν υπό εμπείρων προς τούτο προσώπων το δε κεκτημένων σχετικής αδείας, όπου προβλέπεται τοιαύτη υπό των κειμένων διατάξεων.

Δ. Φορητά μηχανήματα.

Μικρά φορητά μηχανήματα, ηλεκτροκίνητα ή βενζινοκίνητα, ως π.χ. σβουράκια δια την λείανσιν ή κοπήν μαρμάρων μωσαϊκών ή ξυλίνων δαπέδων, συσκευαί ηλεκτροσυγκολλήσεως κ.λπ., ελέγχονται προ της χρήσεως των. Κάτοχοι αυτών προσκομίζουν πιστοποιητικον ελέγχου της μονώσεως και της καλής καταστάσεως αυτών. Επίσης ελέγχεται προσηκόντως η καλή κατάσταση των καλωδίων και η ύπαρξις γειώσεως εις το σημείον ρευματοληψίας.

Τα ηλεκτροκίνητα μηχανήματα, πλην της ηλεκτροσυγκολλήσεως, είναι τάσεως τεσσαράκοντα δυο (42) Volts. Εάν η τάσις είναι υψηλότερα, παρεμβάλλεται, μετασχηματιστής. Οι χειριζόμενοι ηλεκτροκίνητα μηχανήματα, εφοδιάζονται παρά του εργοδότη δι' ειδικών ελαστικών υποδημάτων και χειροκτίων. Εις περίπτωσιν χρήσεως βενζινοκινήτων, ελέγχονται ούτοι ως προς την κανονικήν καύσιν της βενζίνης δια την αποφυγήν παραγωγής δηλητηριωδών καυσαερίων.

Άρθρον 19.

Επικάλυψις Στεγών.

1. Κατά την τοποθέτησιν των επικαλύψεων των σιδηρών ή και ξυλίνων στεγών, λαμβάνονται τα εις την παρ. 3 του παρόντος οριζόμενα μέτρα ασφαλείας, ιδία δε εις περίπτωσιν επικάλυψως δια φύλλων αμιαντοτσιμέντου.

2. Η επικάλυψις δύναται να γίνεται δια κεράμων βυζαντινού ή γαλλικού τύπου, φύλλων λαμαρίνης, αμιαντοτσιμέντου κ.λπ.

3. Τα μέτρα ασφαλείας συνίστανται εις :

α. Κατασκευήν δαπέδου εργασίας επί των κεκλιμένων επιφανειών της στέγης αποτελούμενου εκ στερών μαδερίων επί των οποίων ηλούνται τεμάχια εκ ξύλου πάχους δυο και ημίσεος (2,5) εκ. πλάτους πέντε (0.05) εκ. και μήκους ίσου προς το πλάτος του δαπέδου εργασίας, ουχί μικρότερου των πενήκοντα (0,50) εκ.

Το δάπεδον εδράζεται επί των τεγίδων, εξασφαλίζεται αντί ολισθήσεων ιδία εις περίπτωσιν μεγάλης κλίσεως. Το δάπεδον τούτο κατά το δυνατόν τοποθετείται επί των ζευκτών της στέγης. Τα δάπεδα συνδέονται δια μαδερίων καθέτων προς αυτά και εδραζομένων επί τούτων.

Τα μαδέρια τοποθετούνται επί τεγίδος λίαν εγγύς και παραλλήλως ταύτης.

β. Κατασκευήν ανεξαρτήτου ικριώματος μετά δαπέδου εργασίας εις το ύψος του σημείου απολήξεως της στέγης, παραλλήλως προς ταύτην και καθ' όλον το μήκος της, ήτοι εξωτερικώς του καλυπτόμενου χώρου και παραλλήλως προς τον τοίχον ή δοκόν στηρίξεως των ζευκτών της στέγης.

Το εν προκειμένω δάπεδον εργασίας φέρει προστατευτικόν διάζωμα κουπαστών μέχρι ύψους εβδομήκοντα (0,70) εκ. έως ενός (1,00)μ.

γ. Κατασκευήν, άμα τη συμπληρώσει της στέγης (τοποθέτησις των ζευκτών), προστατευτικού οριζόντιου διαζώματος εντός του προς κάλυψιν χώρου και καθ' όλην αυτού την επιφάνειαν και εις το ύψος των πελμάτων των ζευκτών.

Το προστατευτικόν τούτο διάζωμα δύναται να συνίσταται:

αα. Εκ μαδερίων εδραζομένων επί πελμάτων των ζευκτών, εφ' όσον ταύτα είναι οριζόντια και έχουν την απαιτούμενην αντοχήν.

ββ. Εξ ικριώματος εφ' ου τοποθετούνται τα μαδέρια.

Εις αμφοτέρας τας περιπτώσεις το μεταξύ των μαδερίων διάστημα, παραλλήλως τοποθετούμενων, δεν δύναται να υπερβαίνει δέκα πέντε (0.15) εκ.

γγ. Εξ αναθετικού δικτύου ασφαλώς προσδεδεμένου επί των ζευκτών της στέγης ή και άλλων σταθερών σημείων του έργου.

δ. Σύστασιν προς τους μισθωτούς, ιδίως προκειμένου περί στέγης μεγάλης κλίσεως, όπως αποφεύγηται η χρήσις ολισθηρών υποδημάτων.

ε. Εφαρμογήν ενδείξεων τρόπου τοποθέτησεως των φύλλων, των οικείων εργοστασίων παραγωγής των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Άρθρον 20.

Κατεδαφίσεις.

1. Η κατεδάφισις εκτελείται είτε τη βοήθεια μεταλλικών ικριωμάτων και εργαλείων χειρός, είτε δια μηχανικών μέσων ή και αμφοτέρων.

2. Αι πάσης φύσεως εργασίαι κατεδαφίσεως ανατίθενται εις πεπειραμένους εργολάβους κατεδαφιστάς.

3. Αι κατεδαφίσεις εκτελούνται υπό τας κάτωθι εξασφαλίσεις :

Α. Κατεδαφίσεις τη βοήθεια ικριωμάτων.

Εκτελούνται τη βοήθεια ικριωμάτων, ανεξαρτήτου φορέως κατασκευαζόμενων εις το εξωτερικον περίγραμμα της οικοδομής, επιτρεπόντων την χρήσιν αλληπαλλήλων δαπέδων εργασίας καθ' ύψος εις τρόπον ώστε η κατεδάφισις να εκτελήται εκ των άνω προς τα κάτω και από ύψος πενήκοντα (0,50) έως ενός και ημίσεος (1,50) μ. άνωθεν του εκάστοτε δαπέδου εργασίας.

Η κατεδάφισις εσωτερικών υψηλών τοίχων εκτελείται δια της κατασκευής ικριώματος ως ανωτέρω.

Εις περίπτωσιν κατεδαφίσεως εσωτερικών τοίχων μικρού πάχους και συνήθους ύψους δεν επιβάλλεται η χρήσις ικριωμάτων.

Εξωτερικοί εξώσται, μαρκίζαι, κ.λπ. υποστηρίζονται στερεώς κατά την διάρκειαν κατεδαφίσεως των ανωτέρω τμημάτων της οικοδομής, μεταφέρονται δε δια μηχανικών μέσων (γερανών).

Κατά την κατεδάφισιν των εξ ωπλισμένου σκυροδέματος φορέων, απαγορεύεται η αποκοπή των στοιχείων εδράσεως, κατά την διάρκειαν εκτελέσεως εργασιών επ' αυτών.

Β. Κατεδαφίσεις δια μηχανικών μέσων.

Η δια μηχανικών μέσων κατεδάφισις εκτελείται δια κρούσεως, έλξεως, ή ωθήσεως, δια της χρήσεως των καταλλήλων προς τούτο μηχανημάτων.

Εις τας ως άνω περιπτώσεις η εργασία εκτελείται εις κατάλληλον ώραν, λαμβάνονται δε μέτρα προστασίας εργαζόμενων, διερχόμενων και περιοίκων.

Υλικά και τμήματα δυνάμενα να θρυμματισθούν και εκτοξευθούν, ως υαλοπίνακες, κιγκλιδώματα κ.λπ., αφαιρούνται προ των κατεδαφίσεων. Οι εργαζόμενοι εις τας κατεδαφίσεις χρησιμοποιούν κράνη ασφαλείας, ως και προφυλακτικας διόπτρας εκ διαφανούς και αχρόου υάλου.

Κατά την κατεδάφισιν επιβάλλεται διαβροχή των κατεδαφιζομενων τμημάτων δι' αφθόνου ύδατος προς αποφυγήν δημιουργίας κονιορτού.

Άρθρον 21.

Εκσκαφαί.

Α. Εκσκαφαί γενικού χώρου.

Αι εκσκαφαί γενικού χώρου εκτελούνται δια μηχανικών μέσων, λαμβανομένης προνοίας αντιστηρίξεως των παρακείμενων οικοδομών και καταστρωμάτων οδών.

Αι αντιστηρίξεις μελετώνται υπό διπλωματούχου πολιτικού μηχανικού.

Εις την αντιστήριξιν ομόρων μεσοτοιχιών περιλαμβάνεται η μεθοδική και τεχνική υποθεμελίωσις των τμηματικώς και εις απαιτούμενα βάθη (ντουλάπια εις καταλλήλους αποστάσεις).

Το εύρος των κεκλιμένων επιπέδων κυκλοφορίας των φορτηγών αυτοκινήτων, δέον να είναι τουλάχιστον τριών (3.00) μ. η δε κλίσις αυτών να μη υπερβαίνει το είκοσι πέντε επί τοις εκατόν (25%). Τα επίπεδα ταύτα δέον να είναι στερεά.

Επί εκσκαφής εντός ύδατος, τούτο αντλείται και διοχετεύεται εις τα στόμια υπονόμων. Οι εργαζόμενοι εις τοιαύτας εκσκαφάς εφοδιάζονται δι' ειδικών αδιαβρόχων υποδημάτων.

Β. Εκσκαφαί θεμελίων.

Κατά την εκσκαφήν των θεμελίων, επιμήκων ή μεμονωμένων ορυγμάτων λαμβάνεται πρόνοια αντιστηρίξεως των πρανών. Η αντιστήριξις εξαρτάται εκ της φύσεως του εδάφους και του βάθους των θεμελίων.

Εις βάθος πέραν των δυο και ημίσεος (2,50) μέτρων η αντιστήριξις είναι υποχρεωτική, εκτός εάν η θεμελίωσις στηρίζεται επί βράχου.

Υπόγεια ύδατα αντλούνται ως ανωτέρω.

Γ. Εκσκαφαί τάφρων.

Η αντιστήριξις επί εκσκαφών τάφρων μεγάλου μήκους προς τοποθέτησιν αγωγών ηλεκτρικού ρεύματος, ύδατος, τηλεφώνου κ.λπ. εκτελείται ως ανωτέρω.

Τα προϊόντα εκσκαφής τοποθετούνται εις απόστασιν τουλάχιστον εξήκοντα εκατοστών (0,60) μ. από του χείλους του ορύγματος.

Εις απόστασιν ενός (1,00) μέτρου από των χειλέων του ορύγματος τοποθετούνται προστατευτικά κιγκλιδώματα άτινα καθίστανται εμφανή κατά την διάρκειαν της νυκτός, δια τοποθετήσεως φωτεινών σημάτων.

Προ μεγάλων ορυγμάτων, τάφρων κ.λπ. εις τας μετά των οδών διασταυρώσεις, τοποθετούνται ανασχετικά φράγματα αποτελούμενα εκ σάκκων πληρουμένων δια χώματος και φωτεινά σήματα ερυθρού χρώματος.

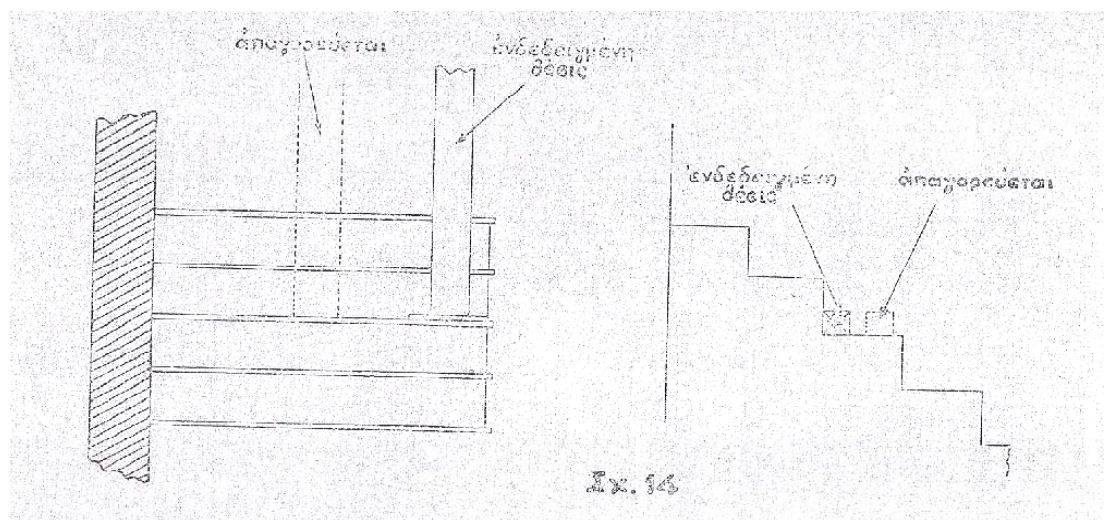
Προ πάσης εκσκαφής, και δη εις κοινοχρήστους χώρους, οδούς κλπ ο εργοδότης και ο επιβλέπων μηχανικός υποχρεούνται να εξετάζουν και να πληροφορούνται παρά της ΔΕΗ περί της τυχόν υπάρξεως υπόγειων αγωγών και να λαμβάνουν τα ενδεικνύμενα μέτρα ασφαλείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Άρθρον 22.

Μεταφορά υλικών , κλίμακες, δίοδοι

1. Αι κλίμακες, τα κεκλιμένα επίπεδα και πάντες οι διάδρομοι και γενικώς οι χώροι κυκλοφορίας, καθαρίζονται καθημερινώς, ήτοι αφαιρούνται τα χώματα, οι λίθοι και γενικώς πάντα τα κατάλοιπα της εργασίας τα καθιστώντα ολισθηρούς ή δυσβάτους τους ως άνω χώρους.
2. Τα υλικά τοποθετούνται κατά τρόπον μη εμποδίζονται την ελευθέραν κυκλοφορίαν, λαμβάνεται δε μέριμνα όπως αποφεύγηται η εμφράξις της διόδου ή προκλησιν ατυχήματος εν περιπτώσει πτώσεως τούτων.
3. Ταυτόχρονος άνοδος και κάθοδος επί του αυτού κεκλιμένου επιπέδου απαγορεύεται.
4. Εάν αι βαθμίδες μονίμου κλίμακος χρησιμοποιούνται ως βάθρα ορθοστατών (στυλοβατών), εγκαρσίων δοκίδων (τρυποξύλων) κλπ., η έδρασις αυτών γίνεται συμφώνως προς το κατωτέρω υπ' αριθ. 14 σχεδιάγραμμα.



5. Δια την μεταφοράν υλικών επί δαπέδου εκ μπετόν εν κατασκευή, τοποθετούνται επί του δαπέδου μαδέρια σχηματίζοντα ευρύτερον διάδρομον, προς επίτευξιν ελευθέρας κυκλοφορίας.
6. Μηχανικά εργαλεία και μηχανήματα δια την εκτέλεσιν των οικοδομικών έργων, ως αερόσφυραι, ηλεκτρογεννήτριαι και λοιπά μηχανικά κινητά συγκροτήματα τοποθετούνται εις τιαύτας θέσεις της οικοδομής ώστε εκ της εν γένει λειτουργίας των να μη επηρεάζεται, η ανθεκτικότης των εκσκαφών και των δομυμένων τοίχων ή η σταθερότης των κριωμάτων.

Άρθρον 23.

Εις εκάστην οικοδομήν αναρτάται πινακίς εις εμφανές σημείον εις ήν αναγράφονται τα ονοματεπώνυμα, η διευθυνσις κατοικίας και ο αριθμός τηλεφώνου του εργοδότη του επιβλέποντας μηχανικού ως και του μελετητού του έργου.

Άρθρον 24.

Όροι Υγιεινής

Α. Πόσιμον ύδωρ.

Πόσιμον ύδωρ παρέχεται εις τους εργαζόμενους, εάν υπάρχη δίκτυον υδρεύσεως και σημείον υδροληψίας εντός του έργου, δια πλαστικών κυπέλλων μιάς χρήσεως χορηγούμενων υπό του

εργοδότης ή δι' αναβρυτήρος. Εάν δεν υφίσταται παροχή ύδατος, ούτε σημείον υδροληψίας, το ύδωρ φυλάσσεται εντός υδριών, μετά στενού στομίου καταλλήλως κεκαλυμμένων αποκλειόμενων των μεταλλικών υδαταποθηκών.

Β. Αφοδευτήρια.

Προ της ενάρξεως των εργασιών λαμβάνεται παρά του εργοδότης μέριμνα κατασκευής αποχωρητήριου, ξηρού τύπου, εις κατάλληλον θέσιν μετ' ανοίγματος δι' αερισμόν.

Εις ας περιπτώσεις η ανωτέρω λύσις είναι ανέφικτος, δύναται να χρησιμοποιήται αποχωρητήριον κινητού τύπου.

Γ. Ιματιοφυλάκια :

Τα ενδύματα των εργαζόμενων, φυλάσσονται εις ιδιαίτερον προς τούτο χώρον, καθαρόν και καλώς ησφαλισμένον.

Δ. Εστίασις των εργαζομένων.

Η εστίασις των εργαζομένων γίνεται εις καθαρόν και υγιεινόν χώρον, και τα απορρίμματα συλλέγονται και φυλάσσονται, μέχρι της αποκομιδής των, εντός ειδικού κεκαλυμμένου κάδου ή πλαστικών σάκκων.

Ε. Φαρμακείον.

Ο εργοδότης οφείλει να μεριμνά όπως εις το εργοτάξιον υφίσταται κυτίον φαρμάκων, περιέχον υγειονομικόν υλικόν Α' Βοηθειών.

Η συντήρισις και καθαριότης τούτου ανατίθεται παρά του εργοδότης εις κατάλληλον πρόσωπον.

Άρθρον 25. Μεταβατική διάταξις

Κατά την συμφώνως προς το άρθρον 31 μεταβατικήν περίοδον χρήσεως υάλινων ικριωμάτων και δη δια ύψη πέραν των δέκα (10) μ. (3 όροφοι), οι ορθοστάται έχουν τας κατά τον πίνακα κατωτέρω διαστάσεις.

ΠΙΝΑΞ							
14μ. Διαστ. τομ.	18μ. Διαστ. τομ.	22μ. Διαστ. τομ.	26 μ. Διαστ. τομ.	30μ. Διαστ. τομ.			
1ος ορθοστάτης 12X12	14X14	14X14	14X14	16X16			
2ος ορθοστάτης 10X10	12X12	12X12	14X14	14X14			
3ος ορθοστάτης 8X8	10X10	10X10	12X12	14X14			
4ος ορθοστάτης	8X8	10X10	12X12	12X12			
5ος ορθοστάτης		8X8	10X10	12X12			
6ος ορθοστάτης			8X8	10X10			
7ος ορθοστάτης				8X8			

Άρθρον 26 Γενικά Διατάξεις.

1. Εάν πλησίον της υπό ανέγερσιν οικοδομής διέρχονται αγωγοί Ηλεκτρικού ρεύματος, ειδοποιείται εγγράφως υπό του εργοδότης, προ της ενάρξεως των οικοδομικών εργασιών, η αρμόδια Υπηρεσία της ΔΕΗ, τα δε ληπτέα μέτρα ασφαλείας εξετάζονται από κοινού υπό της ΔΕΗ και του υπεύθυνου μηχανικού του έργου.

Μετά την έγγραφον έγκρισιν της αρμοδίας Υπηρεσίας της ΔΕΗ περί ενάρξεως ή συνεχίσεως των εργασιών λαμβάνονται παρά του εργοδότης άπαντα τα κατά περίπτωσιν ενδεικνυόμενα περαιτέρω προστατευτικά μέτρα, ίδια κατασκευή προστατευτικού σανιδώματος κ.λπ.

2. Εις τας οικοδομικάς εργασίας οι εργαζόμενοι φέρουν υποχρεωτικώς κράνη ασφαλείας. Οι εις ιδιαίτέρως επικινδύνους εργασίας εκτελουόμενας οι εργαζόμενοι φέρουν ζώνην ασφαλείας, προσδεδεμένην επί σταθερού σημείου της οικοδομής.

3. Απαγορεύεται η εκτέλεσις οιασδήποτε εργασίας, εις τους χώρους λειτουργίας των μηχανημάτων και εις χώρους άνωθεν των οποίων εκτελείται οιαδήποτε εργασία, ως εις

φωταγωγούς, ικριώματα, κλιμακοστάσια κ.λπ. εφ' όσον δεν έχουν ληφθή προστατευτικά μέτρα ασφαλείας ως η κατασκευή προστατευτικού προσταγέσματος.

4. Απαγορεύεται η επί των δαπέδων εργασίας και λοιπών χώρων διελεύσεως εναπόθεσις εργαλείων. Οι χρησιμοποιούντες εργαλεία δέον να είναι εφωδιασμένοι δια μικρών κιβωτίων ή φορητών σάκκων.

5. Τα ορύγματα ασβέστου περιφράσσονται δι' ισχυρού προστατευτικού κιγκλιδώματος.

6. Η εκφόρτωσις υλικών εξ αυτοκινήτου γίνεται εις χώρον κατάλληλον προς τούτο. Απότομος εκφόρτωσις, δυναμένη να προκαλέση χαλάρωσιν των βάσεων των ικριωμάτων ή επικίνδυνον δόνησιν επί των ξυλοτύπων και των υπό κατασκευήν τοίχων ή πτώσιν των υλικών εντός υπόγειων χώρων, δέον ν' αποφεύγηται.

7. Εκτέλεσις εργασιών, περί ών το παρόν Δ/γμα, απαγορεύεται κατά τας νυκτερινά ώρας.

Κατ' εξαίρεσιν επιτρέπεται νυκτερινή εργασία, οσάκις η εκτέλεσις αυτής είναι αναγκαία προς οργάνωσιν μέτρων σωτήρας, προς πρόληψιν ατυχημάτων ή εις περιπτώσεις ανωτέρας βίας, μόνον όμως καθ' ό μετρον αναγκαιοί τούτο, ίνα αποτραπή σοβαρά βλάβη εις την τακτικήν πορείαν της εργασίας και κατόπιν αδείας, παρεχόμενης κατά τα κατωτέρω εκτιθέμενα.

Νυκτερινή εργασία επιβαλλόμενη εκ τεχνικών λόγων ή δια δημοσίαν ωφέλειαν δύναται να επιτραπή κατά τα ανωτέρω. Ωσαύτως δύναται να επιτραπή νυκτερινή εργασία προς αποπεράτωσιν οικοδομικών εργασιών ένεκα καθυστερήσεως οφειλόμενης εις απρόβλεπτα αίτια.

Εις τας ανωτέρω περιπτώσεις, η εργασία διεξάγεται υπό τεχνητόν φωτισμόν διανεμόμενον υπό την αυτήν έντασιν και ομοιομόρφως, εφ' ολοκλήρου του πεδίου της εργασίας.

Η νυκτερινή εργασία εκτελείται κατόπιν εγγράφου αδείας χορηγούμενης υπό του προϊστάμενου του οικείου Τμήματος ή Γραφείου Εργασίας, εν ελλείψει δε τούτου, υπό της Αστυνομικής Αρχής.

9. Εν περιπτώσει βροχής, διακόπτονται αι εργασίαι αίτινες παρεμποδίζονται αμέσως υπ' αυτής. Αι Εργασίαι αύται επαναλαμβάνονται μετά παρέλευσιν ικανού χρόνου προς αποκατάστασιν των συνθηκών εργασίας, υπό ασφαλείς συνθήκας.

Άρθρον 27.

Επίβλεψις και παρακολούθησις οικοδομικών εργασιών.

Δια την διαρκή επίβλεψιν και επιμέλειαν της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος, εις τας οικοδομικάς εργασίας, παρίσταται απαραίτητως ανελλιπώς και καθ' όλην την διάρκειαν της ημερησίας εργασίας έν τουλάχιστον εκ των εν άρθροις 1 και 28 αναφερόμενων προσώπων.

Άρθρον 28.

Αναγγελία Ατυχημάτων.

1. Τα εν τω άρθρω 1 του παρόντος πρόσωπα υποχρεούνται εν περιπτώσει ατυχήματος επισυμβάντος εν τω τόπω της εργασίας εις τινα των εργαζόμενων, να ειδοποιούν αμελλητί την πλησιεστέραν Αστυνομικήν Αρχήν, αναγγέλλουν δε εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών το ατύχημα εις το οικείον Τμήμα ή Γραφείον Εργασίας και διατηρούν αμετάβλητα πάντα τα στοιχεία, άτινα δύναται να χρησιμεύσουν προς εξακρίβωσιν των αιτίων του ατυχήματος.

2. Ο εργοδότης ή ο εκπροσωπών τούτον υποχρεούται ευθύς ως συμβή το ατύχημα να μεριμνήση δια την άμεσον παροχήν πρώτων βοηθειών εις τον παθόντα δια των μέσων των αναφερόμενων εις το άρθρον 24 στοιχ. Ε ή, εις σοβαρωτέρας περιπτώσεις, δια την άμεσον μεταφοράν του εις το πλησιέστερον φαρμακείον ή εις τον σταθμόν πρώτων βοηθειών.

Άρθρον 29.

Ο έλεγχος και η επίβλεψις της εφαρμογής του παρόντος ανατίθεται εις τα αρμόδια όργανα των Τμημάτων και Γραφείων Εργασίας της Γενικής Διευθύνσεως Απασχολήσεως του Υπουργείου Απασχολήσεως και τας Αστυνομικάς Αρχάς.

Τα ως άνω όργανα δικαιούνται να διατάσσουν την διακοπήν της εργασίας, εις άς περιπτώσεις κατά τον διενεργουµενον έλεγχον διαπιστώσουν ότι εις το υπό κατασκευήν έργον δεν έχουν ληφθή τα υπό του παρόντος προβλεπόµενα μέτρα ασφαλείας.

Άρθρον 30.

Πάσα παράβασις των διατάξεων του παρόντος διώκεται και τιµωρείται συµφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 3 του Β.Δ. 25-8/5.9.1920 «περί κωδικοποιήσεως των περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών διατάξεων», ως αύται αντικατεστάθησαν δια του άρθρου 1 εδ. β' του Ν. 2943/1922 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως εργατικών τινών νόµων».

Άρθρον 31.

1. Η ισχύς του παρόντος άρχεται μετά δυο μήνας από της δημοσιεύσεως του εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, πλην της διατάξεως του άρθρου 2 παρ. 3 της οποίας η ισχύς άρχεται μετά 2 έτη από της δημοσιεύσεως του παρόντος.
 2. Από της ενάρξεως ισχύος του παρόντος καταργείται το από 12-2/19.4.1956 Β.Δ/γμα «Περί ασφαλείας των εν ταις οικοδοµικαίς εργασίαις ασχολουµένων εργατών και Τεχνιτών».
- Εις τον Ημέτερον επί της Απασχολήσεως Υπουργόν, ανατίθεµεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος.

Εν Αθήναις τη 9 Ιουλίου 1975.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ
ΚΩΝ. ΛΑΣΚΑΡΗΣ